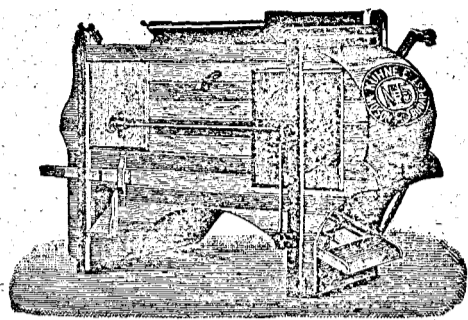

ERDÉLYI GAZDA

XLII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1910. Október 9.

41. SZÁM.

„KÜHNE“

mezőgazdasági
gépgyár r. t.

Mosonban

elsőrendű kivitelben szállít:

Rostákat és konkolyozókat,

Osborne táresásboronákat,

ekéket és tömörítőket,

hirneves sorvetőgépeket,

borsajtókat, tejgazdasági eszközöket
[stb., stb.]

2012

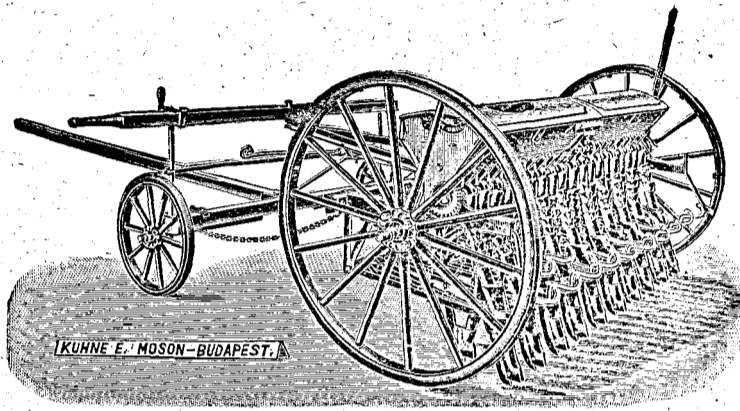
! Kérjünk árjegyzéket!

Főraktár:

Fiókok:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Debrecen és Temesvár.

Terményeinket a legkedvezőbbben a

**Székely Gazdák Szövetkezeté-nél, Marosvásárhelyt
értékesíthetjük.**

**Ugyanott az összes aratási és cséplési szükséglet
legelőnyösebb beszerzési helye.**

2336

Báró Kemény József **Hungária Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.**

2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalomok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilon javítására.

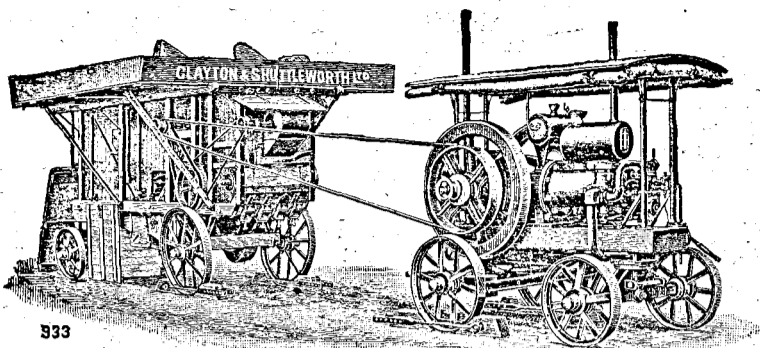
Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee” arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképvisellete

Olcso árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Nagy raktár!

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok,

'Optimus' automatikus
tűzfojtók.

Kenő olajok.

Erdélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Kolozsvár, Mátyás király-ter 25. sz.
Dr. Osztián Olivér és Társai
Sürgönyeim: Colonnale Kolozsvár.
Telefon interurban: 60. sz.

**Műszaki
cikkek.**

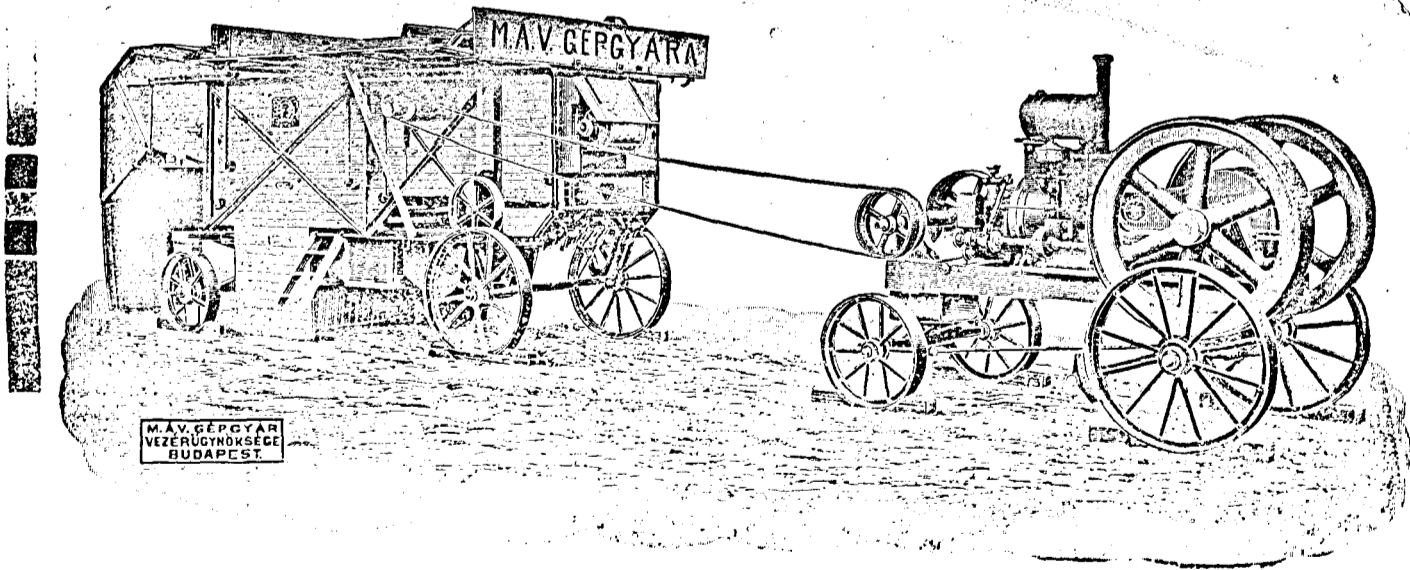
2485

Kérjen ajánlatot!

Legujabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

— Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést. —

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Kiállításaink.	521
Falusi időjósok. <i>Rigler Gusztáv</i> . I.	522
A takarmányozásra használható növények szárítása és eltartása. VI.	524
Tárca:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844— 48-ig. <i>Lécfalvi Sipos Kálmán</i> . IV.	523
Kisebb szakközlemények.	525
Kormányintézkedések.	525
Vegyes közlemények.	525
Hirdetések.	

Kiállításaink.

V.

Készítettünk egy összehasonlító kimutatást az 1903, 1906 és 1910 években tartott kiállításainkról. Végig tekintve ezen, azt látjuk, hogy az idejé volt egyike a legnépesebb kiállításainknak, úgy a kiállító gazdák, mint a bemutatott állatok számát illetőleg. U. i:

1903-ban 128 kiállító bemutatott 651 állatot	
1906-ban 133 „ „ 586 „	
1910-ben 160 „ „ 676 „	

Vizsgáljuk meg most közelebbről, részleteiben ezen három kiállításnak az összehasonlító kimutatását és fel fog tűnni, hogy a II. o.-ban az erdélyi magyar fajta szarvasmarhák csoportjában mennyivel több állat volt bemutatva mint az előző években. Lássuk azonban sorrendben az egyes osztályokat.

Az I. osztályba voltak csoportosítva a lovak.

Több ló volt kiállítva az idén mint 1906-ban, de viszont kevesebb, mint 1903-ban. Kiállító azonban több volt mint 1903 és 1906-ban.

Ezen csoportban most is, mint a megelőző években, legnagyobb számmal voltak képviselve a félvérek. Telivérek is voltak de már kevesebb. Nem volt annyi gazdasági ló mint régen szokott lenni, talán azért, mert most kezdenek áttérni gazdáink a hidegvérű lovak tenyésztésére és saját nevelésű lovaik még nem igen vannak. Reméljük, hogy jövő kiállításunkon a nehéz ígás lovak nagyobb számmal lesznek képviselve mint az idein voltak.

A II. o.-ba voltak az erdélyi magyar fajta tenyész szarvasmarhák csoportosítva. Örömmel konstatáljuk azt a nagy foku érdeklődést gazdáink részéről, mely itt is megnyilvánul az erd. magyar fajta szarvasmarha iránt. Mennyivel több a kiállító és a felhajtott tenyész-

anyag, de nem csak, hogy több, hanem ami fő, mennyivel jobb is, mint a megelőző években! Ezen minőségbeli javulást megnyugvással vesszük tudomásul, mert hiszen nem kell olyan nagyon messzire mennünk, ezelőtt 18 évvel még; 1892-ben nemcsak hogy fajtabeli különbség nélkül lehetett hozni szarvasmarhát kiállításainkra,* hanem külön csoportokban még hizott marhát is lehetett kiállítani. 1895 óta azonban csakis erdélyi magyar fajta szarvasmarhák voltak kiállíthatók a minék, amint az idén is láthattuk, meg is van a maga fényes eredménye, mert ha 1895-ben az E. G. E. nem karolta volna fel az ügyet úgy amint kellett s a különböző idegen fajtaikat nem kényszerítette volna le a küzdőtérrel és nem hívta volna ezáltal fel a gazdák figyelmét, hogy ez ami erd. magyar fajta szarvasmarhánk mennyire érdemes a kitenyésztésre, mennyivel hátrább állanánk most e téren?!

A II. 1. osztályában a gulyabeli marhák kollektív kiállítása volt. Erdély legszebb gulyáit láthattuk itt. Alig lehet kiállításról szebb képet elképzelni mint a minőt a mi csoportos kiállításaink mutattak. Mindenik csoport egy-egy pepiner gulya volt a maga sajátos jellegével és szépségével.

A II. 2. osztályában a gulyabeli tehének csoportjában kétszer annyinál is több tehen volt mint az előző kiállításokon, ugy szintén kiállító is csaknem kétszerannyi volt. A tenyészanyag jóságát bizonyítja a zsúrinek azon megjegyzése, hogy a díjakat éppen kétszer annyira kellene felemelni, hogy az egyes tenyésztők által elért haladást megfelelőképpen tudják elismerni, honorálni.

A II. 3. osztály volt a magán tulajdonból eredő 3 éven felüli bikáké. A tenyészanyag jobb volt, jobban kialakult volt, mint a múlt kiállításban bemutatott bikáknál, számok azonban nehánnyal kevesebb volt. Ugyanez mondható a II. 4. osztályra, a 3 éven felüli községi bikák csoportjára is.

A II. 5. osztályba voltak beosztva a 2—3 éves bikák. *A II. 6. osztályba* pedig az 1—2 évesek. Örömmel konstatálhatjuk itt is a haladást, úgy a mennyiséget, mint a minőséget illetőleg. Ez pedig fontos körülmény a tenyésztést illetőleg, mert ezek a jövőbeli tenyészték irányát mutatják a javításnál pedig nagy súly fektetendő arra, hogy milyen apaállatot használunk.

II. 7. osztály. Nem gulyabeli tehének csoportjában a legfeltűnőbb talán a számbeli haladás, a mennyiben 1906-hoz viszonyítva a kiállító kisgazdák száma 9-ről 28-ra, a bemutatott állatok száma pedig 12-ről 34-re hágott fel!

* L: „Erdélyi Gazda“ 1892. evf. 214 old. 3 bekezdés.

Nagyon dicséretre méltó dolog a kisgazdáknak ezen nagy foku érdeklődése, melyet a zsúri igyekezett honorálni is, amennyiben tehetett. A Kolozsvár vidéki kisgazdákon kívül szép számmal jelentek meg a nagysármási, fehér-egyházi és marosludasi telepések

II. 8. osztályban a 2—3 éves üszők csoportjában háromszor annyi üsző volt mint a megelőző évi kiállításokon. Volt közöttük sok jó csontozatu, korához mérten igen jól fejlett állat ami szintén azt mutatja, hogy már nem olyan nagyon sok választ el a kitűzött céltől e téren.

A II. 9. osztályba csoportosított 1—2 éves üszőből oly nagy volt a felhajtás amilyen még egy kolozsvári kiállításán sem. 3—4-szer annyi üsző volt, mint az előző években és minőségre is figyelemre méltó volt a produktált anyag.

A III. o. régen a bivaloké volt, most a nyugati fajta szarvasmarháké lett. A miniszterium u. i. a segély nyújtását azon feltételhez kötötte, hogy nyugati fajta szarvasmarhák is engedjünk a kiállításra.

Bejelentve 17 drb. nyugati marha volt állategészségügyi okokból azonban 10 lemaradt és így csak 7 volt kiállítva.

IV. o. Bival. 9 bikát, 6 tehenet és 4 üszőt összesen 19 állatot láttunk 15 kiállítóval a multkori 23 állattal és 13 kiállítóval szemben. A kiállítók száma emelkedett, míg a kiállított állatok száma csökkent.

V. o. Juh. 180 drb. juh volt kiállítva 15 kiállítóval, mely szám az 1903.-i kiállításához viszonyítva minden tekintetben emelkedést mutat. 1906-ban több állat volt kiállítva, de kevesebb volt a kiállító mint most. Ami pedig a tenyészanyag minőségét illeti, arról egészen nyugodtan mondhatjuk, hogy határozott javulás volt észlelhető nemcsak a rackáknál, hanem különösen, sőt talán inkább a friz + racka keresztezéseknél. Azonkívül nagyon szép racka + karakul keresztezést is láttunk. Ezeknek a kifesült gyapjuik, a tőlük nyert sajtok és részben bóának és muffnak fel dolgozott bőreik szintén ki voltak állítva.

VI. o. volt a sertéseké. Sertés ezen a kiállításán több volt mint az 1906.-in, kevesebb azonban mint 1903-ban. Ez a keveslet kb. onnan származik, hogy egyes vidékekről továbbá Kolozsvárról is a bejelentéseket vissza kellett mondanunk zárlat miatt. Legszebben volt képviselve a zsirsertések csoportja, mely csoportban még a finomabb mangalicák is külön voltak képviselve. A keresztezések jóval nagyobb számmal voltak bemutatva, amennyiben 1903-ban csak egy 1906-ban egy sem, az idén pedig 19 drb. volt kiállítva.

A MAGYAR

MEZŐGAZDÁK

Szövetkezete útján

BUDAPEST, V. KER., ALKOTMÁNY-UTCA 31.

Legelőnyösebb a

GABONA

értékesítése.

Takarmánycikkekre megbízható, legmegfelelőbb beszerzési forrás.

VII. o. *Baromfiak.* Igen szép sikerrel zárult a baromfikiállítás is, mely most változatosabb képet mutatott.

A kimutatásban a számok megmutatják az 1906.-i kiállítással szemben való haladást és az 1903. ival szemben az esést.

VIII. o. *Fogatok.* Szintén változatosabb

képet mutattak részint, mert több volt, részint pedig, mert ötös fogat is volt a mi nálunk ritkaság számba megy.

A fentiekben tehát láttuk, hogy milyen haladás észlelhető kiállításainkon csak a három utolsó kiállítást hasonlítva össze.

Táblázatos kimutatásaink itt következnek:

Összehasonlító kimutatása az 1903., 1906. és 1910. években megtartott tenyészállat kiállításoknak.

I. o. A) Lovak.

Kiállítás éve	M é n e s b e l i l o v a k :							
	Anyakancák csikóval		3 éves vagy azon felüli méncsikók		3 éves és azon felüli kancák csikó nélkül		Összesen	
	15 1/2 markoson felül	15 1/2 markoson alul						
1903	5 ló 3 kiállító	4 ló 3 kiállító	12 ló 7 kiállító	3 ló 2 kiállító	24 ló 15 kiállító			
1906	8 " 3 "	7 " 3 "	3 " 2 "	14 " 7 "	32 " 15 "			
1910	2 " 1 "	8 " 2 "	5 " 5 "	28 " 9 "	43 " 17 "			

I. o. B) Gazdasági lovak :							
1903	3 ló 3 kiállító	2 ló 2 kiállító	—	25 ló 12 kiállító	30 ló 17 kiállító		
1906	2 " 1 "	5 " 4 "	—	2 " 2 "	9 " 7 "		
1910	1 " 1 "	3 " 3 "	—	1 " 1 "	5 " 5 "		

Összegek: I. o. C) Nehéz ígás lovak :							
1903	32 kiállító	54 lovat állított ki	—	—	—	—	—
1906	25 " 46 "	" " "	1 ló 1 kiállító	4 ló 2 kiállító	5 ló 3 kiállító		
1910	23 " 49 "	" " "	—	1 " 1 "	1 " 1 "		

II. o. Erdélyi magyar fajta tenyész szarvasmarha.

Kiállítás éve	Gulyabeli		Tenyészbikák 3 éven felül		Tenyészbikák		Nem gulyabeli tehének	Üszök		Összesen
	tenyészetek csoportos kiáll.	tehének	magán tulajdonból	községi	2-3 évesek	1-2 évesek		2-3 éves	1-2 éves	
1903	101 állat 10 kiállító	14 állat 5 kiállító	14 állat 9 kiállító	8 állat 7 kiállító	24 állat 13 kiállító	40 állat 18 kiállító	18 állat 15 kiállító	6 állat 4 kiállító	4 állat 4 kiállító	229 állat 85 kiállító
1906	136 állat 14 kiállító	10 állat 6 kiállító	11 állat 9 kiállító	3 állat 2 kiállító	14 állat 12 kiállító	32 állat 14 kiállító	12 állat 9 kiállító	8 állat 6 kiállító	3 állat 3 kiállító	228 állat 75 kiállító
1910	121 állat 10 kiállító	24 állat 11 kiállító	8 állat 6 kiállító	4 állat 3 kiállító	24 állat 10 kiállító	49 állat 21 kiállító	34 állat 28 kiállító	17 állat 14 kiállító	18 állat 13 kiállító	300 állat 116 kiállító

III. o. Nyugati fajta szarvasmarha.

Kiállítás éve	Tenyészbikák			Tehének	Üszök		Összesen
	3 éven felül	2-3 évesek	1-2 évesek		2-3 évesek	1-2 évesek	
Az 1903. és 1906. évi kiállításokon nem volt.							
1910	3 állat 3 kiállító	—	3 állat 3 kiállító	6 állat 6 kiállító	1 állat 1 kiállító	4 állat 4 kiállító	17 állat 17 kiállító

IV. o. Bival.

Kiállítás éve	Bikák		Tehének		Üszök		Herélték		Összesen
1903	4 állat	3 kiállító	10 állat	4 kiállító	9 állat	5 kiállító	2 állat	1 kiállító	25 állat 13 kiállító
1906	11 " 5 "	" "	9 " 5 "	" "	3 " 3 "	" "	—	—	23 " 13 "
1910	9 " 5 "	" "	6 " 6 "	" "	4 " 4 "	" "	—	—	19 " 15 "

V. o. Juh.

Kiállítás éve	Racka		Cigája		Különböző fajták és keresztezések		Karakul		Összesen
1903	125 állat	10 kiállító	30 állat	2 kiállító	12 állat	1 kiállító	3 állat	1 kiállító	170 állat 14 kiállító
1906	153 " 10 "	" "	16 " 1 "	" "	40 " 3 "	" "	—	—	209 " 14 "
1910	107 " 9 "	" "	20 " 1 "	" "	51 " 4 "	" "	1 " 1 "	" "	180 " 15 "

VI. o. Sertés.

Kiállítás éve	Zsir sertések		Hús-sertések		Keresztezések		Összesen
1903	71 állat	7 kiállító	80 állat	6 kiállító	1 állat	1 kiállító	152 állat 14 kiállító
1906	50 " 5 "	" "	16 " 3 "	" "	—	—	66 " 8 "
1910	67 " 7 "	" "	7 " 4 "	" "	19 állat	2 kiállító	93 " 13 "

VII. o. Baromfi.

Kiállítás éve	Magyr tyúk-törzsek		Keresztezések	Ludak	Kacsák	Baromfi termékek	Disz baromfik	Nyulak	Kutyák	Összesen
1903	10 törzs	135 törzs	4 törzs	20 törzs	50 törzs	—	40 törzs	—	—	780 állat
	3 kiállító	34 kiállító	4 kiállító	14 kiállító	18 kiállító	—	18 kiállító	—	—	88 kiállító
1906	6 törzs	45 törzs	11 törzs	6 törzs	5 törzs	—	49 törzs	10 állat	—	376 állat
	2 kiállító	16 kiállító	5 kiállító	6 kiállító	5 kiállító	—	14 kiállító	4 kiállító	—	152 kiállító
1910	7 törzs	38 törzs	8 törzs	2 törzs	3 törzs	1 féle	87 törzs	15 állat	11 állat	521 állat
	3 kiállító	20 kiállító	3 kiállító	2 kiállító	3 kiállító	1 kiállító	25 kiállító	5 kiállító	3 kiállító	62 kiállító

VIII. o. Fogatok.

Kiállítás éve	Kettősfogat		Négyesfog		Ötősfogat		Összesen
1903	7 fogat	7 kiállító	—	—	—	—	7 fogat 7 kiállító
1906	6 " 5 "	" "	1 fogat	1 kiállító	—	—	7 " 6 "
1910	9 " 9 "	" "	—	—	1 fogat	1 kiállító	10 " 10 "

Falusi időjósok.

Irta: Rigler Gusztáv, egyetemi tanár.

I.

Az elmúlt nyár egyik tapasztalatát szeretném elmondani, és ahhoz néhány megjegyzést fűzni. Hozzájárulni óhajtanék cikkemmel egy előttem egészségesnek látszó mozgalom megindításához.

Több év óta a Balaton somogyi partján töltöm a nyarat családommal együtt. Az a fölséges hatás, amit a »magyar tenger« gyermekeim egészségére gyakorolt, 2 év előtt arra ösztökélt, hogy biztosítsak családomnak egy darab balatonpartot. A Fonyódtól délnyugatra húzódó fenyesben (Balatonfenyes) telepedtem meg. Az erdőtől a vízpartig terjedő homokba szőlőt ültettem, ápolására vincellért alkalmaztam.

Együttlétünk első napjaiban az én fonyódi emberem szörnyen igyekezett nekem imponálni a többi között *időjós* tehetségével is. Különösen a nagyobb munkák kezdetén ragyogtatta ebbeli tehetségét. Ha megkérdeztem, miért nem fog már a kapáláshoz, ez volt a felelet: »Tessék megnézni a Badacsonyt. Pipál. Ilyenkor nálunk *nem érvényes* a kapálás.« Ha pedig figyelmeztettem, hogy a leveleken holmi gyanus fehér foltok mutatkoznak, és a permetezés szükségességét hangoztattam, ez volt a felelet: »Kétszer már permeteztem; a Badacsony is pipál; ilyenkor *nem érvényes* a permetezés!«

Ez a tavaly nyáron történt.

A vincellérem persze honnan tudta volna, hogy akad a világon magamfajta orvos-profeszor, aki rég foglalkozik az időjárás megfigyelésével, sőt a jósláshoz is ért egy keveset.

Az előrelátható eredmény az idei nedves tavaszt követő nyáron volt: nekem tetemes kár, a vincellérnek pedig — kiakolbolítás.

Rájöttem már a múlt nyáron, hogy a Badacsony pipázása, meg a vincellér nem kapálása és a permetezés között az összefüggés nem a természet törvényei után igazodik. Már akkor elhatároztam, hogy az idei nyáron próbára főlállítok a telkemen egy kis meteorológiai állomást, hogy lássam, vajon a vincelléremnek, vagy a tudományos eszközöknek van-e hát igazuk?

A folyó év június havának 15. napján főlszerelt és augusztus hó végéig pontosan megfigyelt eszközök a következők voltak:

- Egy esőmérő,
- Egy thermometrograph,
- Egy barograph,
- Egy psychrométer.

Azt talán mondanom sem kell, hogy valamennyi eszközt előbb itthon 3 hónapon át megfigyeltem, a normál-eszközökkel összehasonlítottam és korrigáltam.

Nagy volt az én emberem méltatlankodása, mikor az eszközöket főlállítottam. De pipázhatt nekem ez év június 16-ától a Badacsony, a hogy akart. Megcsökönysödtem, — és *már tegnap este szigorúan kiadtam a vincellérnek a mai munkát.* Minthogy pedig a munkát meg is követeltem, — hát természetesen mihamar elváltunk egymástól.

Ennek a dolognak egy 24 óra alatt híre futott. Hogy miféle eszeveszett embernek lettem kikiáltva egész Fonyódon, az nem ide tartozik. Vagy 10 napig munkást sem kaptam. Szerencsémre akadt a bajomban segítségem.

Egyik szomszédos, hatalmas szőlőtelep szakiskolát végzett kezelője állott mellém. És miért? Azért, mert vasárnap délutánonként engem meglátogatva, kezdett érdeklődni az én eszközeim iránt. Elkérdezgette, melyik mire való. Megkérdezte, hogy a masinák alapján milyen időt jósolok hétfőre. Igaz, hogy kezdetben mosolygott a jövődőléseimen. De ugy augusztusban már a dicsérgetéshez is hozzáfogott. Megkérdezte tőlem, hogy csak az ilyen drága masinákkal lehet-e az időt megjósolni. Mikor megnyugtattam, hogy lehet bizony olcsóbbakkal is, csak a megfigyelésre kell több idő és fáradság, egészen boldog volt. Ha pénze kerül. — mondotta — a maga költségén is beszerzi ezeket a gépeket, mert látja, hogy neki is haladnia kell. Az ő segítségével jutottam a második vincelléremhez, aki nem csak sokkal intelligensebb volt az előbbinél, hanem arra is alkalmat nyújtott nekem, hogy a magyar kigazda gondolatvilágába jobban beletekinthessek.

Második vincellérem egyik vasárnapi körsetánkon a következőket mesélte: »Élt Fonyódon egy öreg ur, akinek szintén voltak ilyen időtjósoló gépei. Csak másformák, kisebbek voltak. Ez az öreg ur sohasem akkor kapáltatott és permeteztetett, amikor mi, fonyódiak. Láttuk lassankint, hogy jobban jár, mint mi. Szőője szebb, bővebben terem, mint a miénk. A peronoszpóra és más csapás nem bántja annyira az ővét, mint a miénket. Utóbb néhányan reá szoktunk és megkérdeztük, hogy kapáljunk-e, permetezzünk-e. Ő csak megnézte a gépeit és megmondotta, mit tegyünk. Tanácsai beváltak. Mióta, meghalt árván maradtunk. Az idén a szüretet már augusztus közepén megtartotta a peronoszpóra a fonyódi hegyben. Siratjuk az öreg urat!

Augusztus elejétől egész szomszédságom érdeklődött gépeim jövődőlése iránt. Beléjutottam a megbízható helyi időjósok sorába. Versenyt csináltam a benszülött időjósoknak, és én maradtam a győztes.

Nem dicsekvésemből mondtam el ezeket, hanem azért, hogy további gondolataim irányát jelezzem.

Uj vincelléremnek igaza volt. Fonyódon és Máriatelepen bizony az idén már augusztusban lézüretelt a peronoszpóra úgy, hogy alig maradt 20 kilométer hosszú, szőlővel beültetett balatonparton 1—2 szőlőben rendes termés.

De ha néhány, — mégis maradt!

Hát miért maradt?

Mert a néhány okos tulajdonos az arra szokásos 2 permetezés helyett az idén 6 szor, sőt 8-szor is permeteztetett!

Aki a permetezést jó időben és idején végezte, annak szebb és jobb termése van az idén, mint a tavaly volt.

Aki csak permetezett, de nem nézett arra, hogy az idő alkalmas-e erre a munkára, annak már csak jél termése volt.

Ennyit mondott a tapasztalat!

A fonyódiak meg azt mondogatták: Siratjuk az öreg urat!

Világos az összefüggés!

Egyetlen ember, — aki a természetben lejártszódo tünetényeket okosan, a mai segítőszerzőkkel megfigyelni és megérteni tudja, — hihetetlen, vagyont érő termésnek lehet egy egész vidéken a megmentője!

Nyerstermelő állam vagyunk. Vagyonunk, évi jövedelmünk jó része az ilyen »egyetlen okos emberek« hiánya miatt egyszerűen elpusztul!

Miként lehetne ezen a nagy bajon olcsón és jól segíteni?

Olyan kérdés, — amelyiken érdemes elgondolkozni!

Próbálkozom én is a kérdés megfejtésével. A magyar embernek, — ha nagy dologban megszorul, egyszeriben az eszébe jut az, a mivel egyébkor vajmi nem szívesen foglalkozik: az állam.

Mit is csinál az állam ezen a téren?

Könnyű erről meggyőződni. Belétekintünk valamelyik nagyobb, fővárosi naplapba és meg van a kérdésre a felelet.

Az »Időjárás« rovatban olvashatjuk a Budapesti M. Kir. Országos Meteorológiai Intézet elég részletesnek látszó jelentését. A közlemény első fele egy táblázat, melynek a következő 8 oszlopa van az előző 24 óráról:

A helység neve.

A levegő nyomása.

Hőmérséklet C. fokokban.

A szél iránya és ereje (1—10)

Felhőzet.

Csapadék milliméterekben.

Hőmérséklet maximuma.

Hőmérséklet minimuma.

A közlemény második fele »Megjegyzések« cím alatt röviden összefoglalja hazánk és Európa légkörében az elmúlt 24 óra alatt végbement változásokat, — utoljára pedig »Prognózis« alcím alatt, 1 vagy 2 sorban megjövendöli az időjárást a következő napra.

Melyik ez a következő nap?

Hát az, amelyiken az ujság megjelenik.

És hol jelenik meg? Persze Budapesten.

Ha Budapest lakosságának a fele csupa gazdából állana, akkor sem volna valami nagy gyakorlati haszna ennek az országos intézeti közleménynek a gazdákra.

Hiszen a holnapi munkát a gazdának legkésőbb ma este tudatni és alkalmazottainak kiadnia kell.

Az ujságokban olvasható és tudományos szempontokból mindenestre óriási értékkel bíró közleményeknek tehát a gazdák akkor sem vehetnék igazában hasznukat, ha valamennyien Budapesten laktának és innen intézkednének, ami ugyancsak képtelenség.

Mi a sorsa már most, mondjuk a balatonmelléki, vagy az alföldi, vagy végre az erdélyi gazdának?

A Balaton mellékére délben, az alföldre délután, Erdélybe meg este, sőt másnap reggel érkezik kézhez az a fővárosi ujság, a melyekben a mára, illetve a tegnapi szülő időjósolás olvasható.

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCÁJA.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844—48-ig.

Irta: Lécfalvi Sipos Kálmilló.

Minden jog fenntartásával.

IV.

E táblák legnagyobb hibája, hogy az anyaggyűjtő nyomtatványok rovatai nem alkalmazkodnak a helyi viszonyokhoz, hanem mindent egy kalap alá vonnak. Gyakran megtörténik, hogy egy-egy iparág többször fordul elő. Egyesek számadatai egy-egy egész kerületre terjednek ki, mások pedig csak a főhelyre szorítkoznak. Nincsenek külön nyilván tartva a mesterek, legények és inasok, hanem össze-vissza. A gyűjtőívek rovatait hozzá nem értők töltik ki, s ha netán értenek is hozzá, nem sokat törődnek az adatok helyességével. Az ellenőrzés teljesen hiányzik.⁶⁰ Ugyanezt állapította meg az 1827 évi országos kereskedelmi választmány is azokra a táblázatokra, melyet az udvari kamara bocsátott rendelkezésére s mely Magyarország kereskedelmét tünteti fel 1816—1826-ig.⁶¹ Erdély iparának kifejlődését nagyban akadályozta a kiszípolózó

⁶⁰ Archiv des Vereins für Stebenbürgerische Landeskunde 1847 évf.

⁶¹ L. Sipos K.: I. m. 29 l.

vámrendszer, az iparos céhek s az ezek üzésével gyakran összekötött mezei gazdaság számtalan hibája. A mesterek azon rossz szokása, hogy csekély készítményeikkel a vásárokat egyenként látogatják s ragaszkodnak mindenhez ami régi és irtóznak az újítástól. Az iparos legények nem akarnak az iparos Ausztriába menni dolgozni tanulás céljából. Ezért azután az ipar nem is lehet versenyképes s a vállalkozási kedv hiányzik. Ezekhez járul a viziutak hiánya. A céhek szerkezete sem felelt meg már a kor követelményeinek teljesen német mintaszerint készült. A mesteremberek legnagyobb része városokban telepedett meg és az ipar ott csakis céhekben volt üzhető. Szabadon csakis a falvak mesterei üzhették iparukat. Iparos nép jóformán csak a Szász volt. A Székely, Magyar, Oláh, nagyon kis fogékonysággal birt az ipar iránt. Az oláhnak és a hegyekben lakó székelynek szüksége igen csekély volt, melyet nagyobbára maga állított elő, s mást nem is igen vásárolt, mint a jobb fehérneműt és a piros csizmát.

De gyáripart még a Szász sem tudott teremteni. Megelégesznek a mesterséggel. Felűnnek ugyan ezen és azon a kiállításon is egy-egy szép drbbal, de tovább nem mentek. Az ipar főhelyei voltak Brassó, Kolozsvár és N. Szeben. Brassót főleg az Oláhországi forgalom, Kolozsvárt és N. Szebent a sok állami hivatal élénkíti. Nagy Szebenben meglehetősen ki volt fejlődve a szappan főzés és kalapgyártás melyből sokat szállítottak Bécsbe, Galiciába és Magyarországra. A brassai fakulaesok

kedvelt cikkek voltak Magyar-, Moldva- és Oláhországban.

A régi híres erdélyi ötvösművességnek még romjai is ellúntek. Ez aranyban, ezüstben bővelkedő országban még aranyműves sincs. Mindössze 25 aranyáru kereskedő árulja a selejtes bécsi árut. Rézhamor összesen hat volt. És pedig: Brassóban volt 2, Szentdomokoson, Orlathon, Tömösön, Szebenben 1—1 hámor. Az összes rézművesek száma pedig mindössze 130 volt. Vashámorunk igen sok van, de azért az összes vascikkeket Ausztriából kapjuk. Kőedénygyárunk összesen három volt, de még a legnagyobb Batizon is, csak 60 embert foglalkoztatott. Ez agyagban bővelkedő országban csak 2 nagyobb cserépgyárunk volt. A kender és lészövés háziipar volt s főleg Háromszék, Barcaság, Feketehalom, Hóltóvényben üzték. Papirgyár és papirmalom mintegy 20 volt Erdélyben, de inkább csak közönséges árut gyártanak. Pamutszövet gyártásunk csekély és igen kezdetleges volt. Inkább csak közönséges árut készítettek. Összesen 4 gyárunk volt. Lisztet összesen 2,892 malom őrölt. Fűrészmalomunk mintegy 500 volt. Hajót egyedül Marosportus készített. Szitát egyedül Szebenben készítettek gyárilag Háromszéken háziipar volt. Faggyu és stearin gyertyát N. Szebenben készítettek (Kőváry L.: i. m. 216 s. k. lapok). A pálinkafőzés általában ott virágzott, hol bor nem termelt, tehát Székelyföldön. De ott is inkább a Galiciából bevándorolt zsidók üzték. Ez az iparág azonban igen káros volt az országra, mert a főzött mennyiség

Az időjárásnak ez a módja az életben használhatatlan.

Második segítőnek itt van a posta.

Aki akarja, megnézheti a legtöbb posta-hivatal ablakába kitett táblát, amire a már említett országos intézménynek távirati prognózisa föl van írva.

Igen ám, de mikor nézhetjük meg ezt a prognózist? Az nap reggel úgy 8—10 óra tájban, amelyikre a jövődél szél.

A gazda haszna belőle tehát csak annyi, mint az előbbiből,

Még valahol segít az állam. Ugyanis az állam statisztikai központi intézetének havi közleményeiben szintén beszámol a lefolyt hónap időjárásáról. Szó sincs róla, ebből is nagyon sokat lehet és a mainál sokkal többet is kellene okulni a magyar gazdáknak. Ez az okulás azonban meg is csak a multa és nem a szükséges legközelebbi napra szólhat.

Egyik kiváló társadalmi intézményünk. A »M. K. Természettudományi Társulat« hetenként kétszer megjelenő Közölnye még az előbbinél is részletesebb táblázatot ad. De a gazdára az eredmény az előbbiekkal azonos.

És mindez nem is lesz, — mert nem is lehet ezeken — a módokon másként.

A nagyobb vidéki városok némelyikében talán még kínálkozik egy, eddig nem említett segítség. Értem azokat a városokat, a melyekben hivatalos meteorológiai állomások vannak. Sajnos, hogy ezekben a városokban elég szép számmal megjelenő napilapok 99 %-a egyáltalán nem vesz tudomást arról, hogy a városnak ilyen intézménye is van.

De maradjunk egészen igazságosak. Váiljuk be, hogy a gazdák akkor sem kíváncsiak a hivatalos időjárásra, a mikor annak megtudása semmibe, avagy azzal közel egyenlő értékű fáradságába, mondjuk egy telefon-kérdésbe kerülne. De vajjon nincsen-e jórészt igazuk?

A postahivataltól kérhető értesítés nekik már elkésett. Azon helyek száma pedig amelye-

ken állami, időjárásra is képes meteorológiai állomások manapság vannak, — szegénytelenek kevés! És érdekes, hogy a hivatalos közlésekben még itt is különbségek vannak. A napi lapok 22 olyan állomásról számolnak, amelyek az említett 8 rovat mindenikét közlik; és 26 olyant említenek, a melyek a 8-ból 7-et adnak. A Központi Statisztikai Hivatal ellenben már csak 14 állomásról vesz tudomást!

A takarmányozásra használható növények szárítása és eltartása.

VI.

A fenékvetésre használt szalma felveszi a talajból felhuzódó nedvességet, ő maga ugyan elromlik de ezzel ugyanannyi takarmányt mentünk meg az elromlástól. A rözse vagy ágta nem veszi ugyan fel a talaj nedvességét, de mivel a keresztvező, egyik a másakra fekvő ágak miatt a legnagyobb nyomás alatt sem helyeződik olyan tömötten egymásra, hogy ne maradjon közöttük hézag, ahol a talaj nedvesség elpárologhat és a takarmány melegeződése folytán támadt párák elszállhatnak, a rözse a fenékvetés szerepét tölti be, miért is ott, ahol kéznél van, vagy olcsón beszerezhető, a szalma felett elsőbbségben részesítsük.

Ahol a rözse nincsen kéznél, beszerzése pedig nehézségekbe ütközik, a kazalok, boglyák helyét 0.5—1 m. magasan töltsük fel, hordjuk meg földdel, ugyanezt tegyük akkor is, ha mély fekvésű a hely s áradásoknak van kitéve.

Kazal-, vagy boglyarakáshoz csak olyan munkásokat állítsunk, a kiknek ebben a munkában megfelelő gyakorlatuk van. A gyakorlatlan munkás hol egyben, hol másban ejt hibát, melyek mindegyike kisebb-nagyobb árosodással jár; az igen meredek kazal — sok munkát emészt fel, a hirtelen összehuzott még — be ázik. A legtöbbször az a baj a kazalrakásnál, hogy az oldalak nem képeznek tömötten rakott egyenes oldalú lejtőt, hanem mint a rossz szántás, hullámos felületet alkotnak, melyek mélyedéseivel az eső egészen a fenékgig szokott lehozódni. A fenékromlását csökkentjük a kazalnak és boglyának az által is, ha 1.5 m. magasan a földtől, hasat eresztünk — kigömbölyítjük az oldalakat, — miáltal a kazal-

ról lefutó eső 60—80 cm. távolságra vettetik el a fenéktől.

A kazalnak, a szérüskertben — takarmányosban — olyan irányt adjunk, hogy az uralkodó szél a végén találja, ezzel az esőverés okozta károsítást kisebb területre határoljuk s a kazalt a szél és vihar rongálása ellen is megvédjük.

Ha a kazal-, a boglyarakást bevégeztük, rakjunk a tetőre vastagon szalmát, mely az esőt felfogja s elvezeti a takarmányról. A legtöbb takarmány ugyan is átérészi, magába veszi az esőt, mely miatt a tető rothadásba indul s hovatovább laposabb és laposabb lesz. Az ellaposodott és korhadt tetőn azután fenékgig huzódik az esővíz megrontva az utjába eső takarmányt.

A szalmázott boglyák, kazalok tetejére fektessünk póznákat ezek mellé pedig 2—3 m. hosszú karókat tűzzünk le, védelmül a szelek és viharok ellen, ha pedig póznák és karók nincsenek kéznél, kössük le több helyt a kazalt, tetőtől fenékgig a takarmányból csavart kötelekkel, melyeket azután időnként amint lazul, meg kell szorítani.

A nagyobb kazalba rakott zöldszéna, ha nem volt elég száraz fölmelegszik, s azután barna színű, de kellemes savanyu szagu lesz, melyet az állatok vonakodás nélkül megesznek ugyan, de azért ajánlható mégis, hogy azt a mennyire lehet kikerüljük, mivel az ilyen felmelegedett széna éppen a legkönnyebben emészhető alkotórészeitől fosztatik meg. Ha pedig igen nedves vagy csak felszáraz volt az összerakott széna, annyira fölmelegszik, hogy emiatt megfeketedik s az erjesztett takarmányra emlékeztető kellemetlen szagot vesz fel, az ilyen takarmányt csak vonakodva eszik az állatok, s kiéhezetés után sem esznek belőle a jóllakásig. Állítják, hogy az ilyen nedvesen összerakott takarmány annyira is felmelegedhetik, hogy ebből tüzet fog. A teljesen száraztól, az egészen zöldig, minden fokában a nedvességnek raktam össze takarmányt, de hogy kigyuladt, soha egyszerem tapasztaltam. Nem is tudok hitelt adni annak, hogy a kigyuladás megtörténhetik.

A boglya és kazalrakásnál az egész fenéket megkezdjük, s egyszerre egyenletesen emeljük fel. A több szakasra osztás, ami takarmányozás idején a szénavágó munkájának megtakarítását célozza, itt nem ajánlható, mivel a

mind belföldön fogyasztatott el, a lakosság pedig eliszákosodott, eladósodott, elrongyosodott. Erkölcsileg, vagyoniilag és testiileg tönkrement. Főzéséhez leginkább gabonát, törkölyt, borseprőt és szilvát használtak. Az olajok közül egyedül a lenmagolajat készítették nálunk, a többet behozták. A tímármesterséget inkább Csikmegye és Háromszék üzték, honnan még kivitelre is jutott.⁶² Ausztria iparának fejlettségét nagyrészt annak köszönheti, hogy az osztrák uralkodók már jó korán megkezdik az ipari és kereskedelmi szakintézmények felállítását. I. Lipót szervezi a kereskedelmi tanácsot. A kormány az osztrák Loydot 1/2 millió frttal támogatja. Szakképzett konzulokat alkalmaztak. Felállították a keleti akadémiát. Egymás után szervezik az ipari szakiskolákat, kiváltságokat és jutalmakat osztogatnak. A kormány pénzzel segítyezi az iparvállalatokat, iparegyleteket alapít és kiállításokat rendez.⁶³ Erdélyben mindezekről szó sincs.

A hivatalos kimutatás Erdély iparát ként adja:

A földmivelés és ipar hátramaradása okozta azt, hogy igazi kereskedelemről nem lehet beszélni. Belkereskedésének bizonyos foku élénkséget adott az éghajlat nagy különbsége. Gyergyó vidéke p. o. terméketlen, még a gyümölcs sem terem meg, ellenben igen gazdag vidék Háromszék és Hunyad. A Hargita és Marosszék havasain a hideg

	Rendőri felügyelet alatt álló fogászati cikkek	Rendőri felügyelet alatt nem álló fogászati cikkek	Kereskedelmi ipar	Összesen	Gyár és kézműipar	Nagy keresk.	Áru keresk.	Más foglalkozás	Válók	Összesen
Felső Alba megye	200	194	309	603	87	—	2	17	—	709
Alsó Alba megye	1,406	1,255	1,040	3,701	310	—	108	134	—	4,253
Küküllő megye	611	657	576	1,844	67	—	29	93	—	2,034
Torda megye	1,947	1,816	1,855	5,618	454	—	68	642	—	6,782
Kolozs megye	1,790	982	957	3,729	310	—	190	471	4	4,704
Doboka megye	1,033	700	283	1,996	151	—	9	73	—	2,229
B. Szolnok megye	455	626	561	1,642	29	—	64	112	—	1,847
Hunyad megye	1,277	1,475	1,912	4,664	411	—	149	119	—	5,373
K. Szolnok megye	582	566	192	1,840	199	—	45	93	—	2,177
Kraszna megye	293	275	189	757	46	—	25	56	—	884
Zaránd megye	790	520	642	1,952	393	—	12	232	—	2,589
Kövár	453	164	199	816	139	—	2	11	—	968
Fogarás	289	369	500	1,158	166	—	16	14	—	1,304
Újvárhelyszék	435	632	961	2,028	249	—	55	100	—	2,432
Marosszék	341	613	382	1,336	3	—	55	141	—	1,538
Háromszék	1,756	1,063	1,985	4,804	257	—	95	116	—	5,272
Csik	659	253	515	1,427	676	—	20	23	—	2,146
Aranyos	229	159	114	502	48	—	—	44	—	59
Szeben	913	1,013	2,110	4,036	98	3	116	542	—	4,800
Szegesvár	131	285	472	888	6	—	15	59	5	968
Médviseh (hivatalosan)	167	678	436	1,298	33	—	15	85	—	1,411
Mühlbach (a hiv. st. szerint)	84	96	118	298	12	—	13	23	—	346
Gross Schenk (a hiv. st. szerint)	98	500	235	953	16	—	5	55	—	1,029
Reps (a hiv. st. szerint)	141	397	172	1,023	17	—	5	57	—	1,120
Reusmarkt (a hiv. st. szerint)	104	103	136	343	41	—	3	19	—	406
Löschkirch (a hiv. st. szerint)	50	80	88	218	13	—	—	—	—	31
Broos (a hiv. st. szerint)	102	214	163	479	28	—	16	10	—	53
Kronstadt (a hiv. st. szerint)	1,292	1,087	3,289	5,668	247	—	123	528	—	6,571
Bátrisz (a hiv. st. szerint)	288	464	627	1,379	35	—	22	365	—	1,741
										67,924

Izland és Szibéria sok növénye megterem, ellenben Erdély melegebb részein még a füge is megterem.⁶⁴ Ez éghajlat szélsősége termé-

szetszerűleg megköveteli a különböző églalak termékeinek kieserését.

(Folyt. köv.)

⁶² L. Sipos K.: I. m. 49—50 lap.

⁶³ Athenäum 1839 évf.

⁶⁴ L. Sipos K.: I. m. 57 l. 4 bek.

szakaszok között behatol az esővíz és sok takarmány romlik meg. A pajtákban — szénatartókban — azonban, hol az esővíz behatolásától tartani nem lehet, mísem áll utjában annak, hogy a szénát szakaszonként helyezzzük el, s hogy ezt tegyük is, a következő előnyök szólnak mellette: beoszthatjuk a takarmányt időről-időre, ellenőrizhetjük a takarmányozás megállapítási sorrendjét, megtakarítjuk a szénavágó munkáját, takarmányozás közben kevesebb lesz a levélhullás, s köbszámítással könnyen megállapíthatjuk az etetéshez szükséges napi vagy heti takarmány mennyiségét.

II. Tengeriszár (tengeri kóró).

A tengeriszár tulajdonsága és összetétele ugyan sok tekintetben eltér az I-ső fejezetben tárgyalt zöldszenától, de minthogy a jól szárított és kezelt tengeriszár, különösen mióta a *szártépb-* és *zúzógépekkel* a teljes kihasználására előkészíteni tudjuk, a zöldszena helyét pótolja, melyből egy évben sem tudunk annyit előállítani, hogy szükségletünket teljesen fedezze, a zöldszena készítése és eltartásával kapcsolatosan, mintegy szükségszerűleg lép fel, hogy a tengeriszárral is foglalkozzunk. A tengeriszárnak tárgyalás alá vételét indokoltá teszi még az a körülmény is, — eltekintve attól, hogy a szárítása és eltartása a zöldszenával közös szabályon nyugszik, — hogy hazánkban, a buza után az eke alatt álló területen legnagyobb helyet a tengeri foglalja el, tehát a tengeriszárról úgy is, mint a legnagyobb mennyiségű takarmányról, ahol a zöldszenáról szó esik, megemlékezni kell.

Amit a zöldszena készítésére és eltartására nézve elmondottunk, azt teljesen fenntartjuk a tengeriszárra vonatkozólag is, amelyet a tengeriszár természetének megfelelőleg a következőkkel egészíthetünk ki: *ha a csőtermés a zsengeérés korát elérte, azaz a szemek annyira megkeményedtek, hogy a köröm nem nyomható bele, haladék nélkül állítsuk be a tengeri törést, mely után, még mielőtt hazaszállítanók a csővesztermést, fogjunk nyomban a szár levágásához is, a levágott szárat pedig kévékbe kötve szintén azonnal állítsuk fel kis csomókba - kupokba.* Ilyen korai törésével a csőveknek a szár felső levelei, melyek az egésznek, egyharmad vagy egynegyed részét teszik ki, még zöld állapotban vannak, ez is a célunk, hogy ezáltal a tengeriszár takarmányértékét emeljük. Ezt tehetjük is anélkül, hogy a szem fejlődését akadályoznók, mivel a zsengeérés kort elért magvak, a szár és levelekből többé mitsem vesznek át, amire még talán a szemnek teljes kifejlődéséhez szüksége volna, azt a szártól együtt távozó csutkában feltalálja.

Az se támasszon aggodalmat, ha valamivel nyersebben, több nedvességgel törjük le a csőveket, mert hiszen kiszáritás végett így is, úgy is a göréba — tengeri kasokba — kerül, ahol egészen mindegy, hogy több vagy kevesebb a víztartalma, de sőt, mivel az eddig szokásos időnél törjük le, felhasználhatja a szeptember, október havi meleg napokat még, gyorsabban és biztosabban kiszárad, úgy, hogy ha koránérő fajtát termesztünk, vagy a termelés alatt levő saját tajtánkat a természetes kiválás útján, koránérővé fejlesszük, hogy a törést szeptember hó első felében megejthes-

sük, még a termő évben kiszárad a tengeri s november, december hóban morzsolható és értékesíthető lesz.

Ha pedig bevárjuk a törésre a levelek sárgulását és elszáradását, az igaz, hogy valamivel szárazabb állapotba kerülnek törésre és göréba a csővek. de elveszítettük a leveleket, mert a megsárgult, elszáradt levelekből, az eső, harmat, közbe-közbe a korai fagy, dér, kiáztatja a könnyen emészthető, értékes tápanyagot, ami pedig még ezután is maradna a levelekben, azt a mag a felbomlás hű kísérője, a gomba semmisíti meg, mely az ilyen későn vágott tengeriszár leveleit a legtöbbször mint sűrű lepel szokta bevonni.

A csőveket, ha nincsen valami akadály pl. a részes termelőkkel kötött szerződés, hántva — tisztítva — törjük, hogy a csőhaj a kórón maradjon, ami nem kis mértékben emeli a tengeriszár takarmány értékét. A tisztítatlan — hajason — történt törés mellett is lehet ugyan takarmánynak felhasználni a csőhaját, sőt talán még jobb eredménnyel, mint azt, melyet a száron hagyunk, de mert a rövid őszi napokon igen nagy munkát ad a kiszáritása, a csőhajnak ezen a módon való értékesítését csak az olyan gazdáknak ajánlhatjuk, kiket nem állít nehéz feladat elé a kiszáritása.

(Folyt. köv.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A mozgás mint az egészség és a jó tejelés kelléke. A fejős teheneknek mozgás az egészség fenntartatása és erősítése szempontjából okvetlenül megkívánatik, a tejelés szempontjából pedig határozottan előnyös. Érdekes dolog ez, mert sokan éppen az ellenkezőjét állítják, főleg ez utóbbit illetőleg és annyira mennek, hogy egyáltalán nem engedik ki a teheneket az istállóból, még itatásra sem. Könnyen elképzelhető, hogy a hónapokon és éveken át folyton istállóban tartozkodó tehenek mennyire ellustulnak és összes szerveik menyire elpetyhüdnek a tétlenség folytán, kivéve csak a tejmirigyeket, melyek a naponkénti többszöri fejéssel történő izgatással élénk működésre ösztönöztenek. Ez az istállózás és tétlenség még abban az esetben is hátrányos az egészségre, ha az istálló levegője mindig tiszta, kellően szellőzött és ha az istálló világos és száraz is. Hát még ott, a hol a mocskos, sötét istállóban zsufoltan állanak a tehenek, a hol a lélegzéssel hamar elromlik a levegő, mely folyton terhes a vizelet és a ganj kigőzölgésétől. A königsbergi egyetem gazdasági fakultásának tehenészetében pontos kísérletek tettek annak a kérdésnek az eldöntésére, hogy a mozgás milyen hatással bír a tejtermelésre, és a kísérletek során bebizonyult, hogy a *mi-kor a kísérleti tehenek naponta 1-2 óra hosszat a kijutóban tetszésük szerint mozoghattak, nemcsak jobb étvágyal ettek, de 36%-al több tejet is adtak* Persze a tulásba menni éppen nem tanácsos a mozgattással, mert hogy a tulsok mozgás, a fejős tehenek megerőltetése, hogy csak apasztja a tejet, az könnyen megérthető.

+ Tengeriszár besavanyítása. A szecs-kázott tengeriszárat épp úgy savanyítjuk be,

mint pld. szecs-kázott csalamádét, de miután a tengeriszárban kevés a víz, a verembe rétegenként rakandó szárat öntözőkannával jól lelocsoljuk. A szár kb. 6 hétig erősebben erjed s azután etethető. Tápérték víztartalma szerint változó Weiser szerint átlag 65%-ra tehető víztartalma s keményítő értéke akkor: 10.7%. E számok érthetőbbé tétele végett megemlítjük, hogy a besavanyított csalamádé átlagos víztartalma 81.5%, s keményítőértéke 86%. A tengeriszár tehát táplálóbb, de miután emészthetetlen ballasztja több, kevesebb besavanyított tengeriszárat képes a marha enni, mint amennyi besavanyított csalamádét.

+ A makk mint baromfiétel. Sokan nem tudják, hogy a makk, kivált a tojó baromfinak nagy hasznára válik, mert sok anyagot tartalmaz a tojás alkatrészeiből. E célra a makkot megszáritjuk, mósárban liszté törjük, belőle zsemlyenagyságu cipókat gyurunk és némi liszthozzákeverésével kemencében megsütjük. Ilyen zsenlye a rendes eleség közé keverve elég tiz tyuk számára. Természetesen, hogy ezzel arányban megkisebbitjük az abrak porcióját. Sok helyen s makklisztet pempővé alakítva adják a tyuknak. De leghelyesebb összekeverni asztali hulladékkal és így feletetni, ami hasznos is, olcsóbbá is teszi a takarmányt.

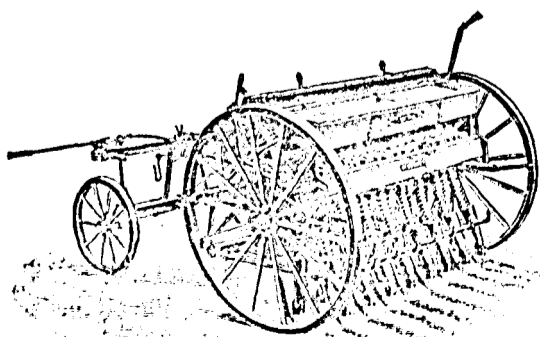
KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Gyümölcsfeldolgozó gépek kölcsönzése. Hogy a gyümölcsstermelés hazánkban emelkedőben van, annak egyik kedvező jelensége az is, hogy évről-évre több község és termelő-szövetkezet folyamodik a földmivelségi minisztériumhoz vándor-aszalók és szesz-főzők engedélyezéséért. A földmivelségi minisztérium vándor-aszalóit és szesz-főzőit eddigelő mintegy harminc község vette igénybe. Jóllehet, a szesz-főzők engedélyezésére kiirt határidő régen letelt, a földmivelségi minisztérium — a mennyiben a meglévő készlet megengedi — készséggel engedélyezi ezeket a gyümölcsfeldolgozó gépeket a községeknek és termelő-szövetkezeteknek, ha folyamodványaikkal el is késtek.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Személyi hírek. A király a földmivelségi miniszter előterjesztésére Radisics György és Szomjas Lajos min. tan. címmel felruházott min. o. zálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi jelleget dr. Adler-Rácz József és Zsedényi Béla miniszteri osztálytanácsosoknak pedig a miniszteri tanácsosi címet és jelleget díjmentesen adományozta.

— Rodiczky Jenő nyugalombavonulása. A király jóváhagyta, hogy Rodiczky Jenő dr. gazdasági akadémiai igazgató és az országos gyapjuminősítő intézet igazgatója saját kérelmére nyugalomba helyeztessék. Gazdag szakirodalmi munkássága mellett igen sikeres és sokoldalú tevékenységet fejtett ki úgy a szakoktatás terén, mint a gazdasági mozgalmakban s számtalan kiküldetésben méltóan képviselte külföldön is hazánkat.

Szab., Rekord II. "sorvetőgép"

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

2024

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gőzseplőkészletek, benzimotorok, resicai acé esek, Kalmár-fele rostak és egyéb talajmivelő eszközök.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója
V., Budapest, Váci-körut 32. szám.

— **A mezőgazdasági állapot.** A földmivelésügyi miniszter újabb jelentést tett közzé a termésről, a melyből közöljük a következőket:

Az ismételve előfordult esőzés a talajnak mindenütt megadta a szükséges nedvességet és azt általában jól művelhetővé tette. Mivel azonban a csapadék mennyisége helyenkint a szükségesnél is nagyobb mérvű volt, a szántásvetés munkáit, valamint az őszi betakarító mezei munkákat is akadályozta és hátráltatta.

A gazdasági munkálatok az esőzés okozta helyenkint fennakadástól eltekintve, általában serényen folytak.

A tengeri érését a szeptember második felében uralkodott enyhe, száraz napok előmozdították. A mutatózó termés tulnyomó részben megfelel egy a minőség, mint a mennyiség szempontjából a várakozásnak, bár helyenkint a tömegesen fellépett mezei egér érzékeny kárt okozott. Kivételt csak azok a késői és pótvetések képeznek, melyek a nyári száraz időjárástól károsodtak, sőt részben tönkre is mentek.

A tengerivel bevetett terület kiterjedése 4.301.141 kat. holdra becsülhető. A legutóbb beérkezett adatok szerint az országban átlag kat. holdankint 11.27 q. termés várható, így tehát az ország összes tengeri termése ez idő szerint 48.49 millió q-ra becsülhető. A múlt évben termelt 41.11 millió q.

A burgonya-ültetések közül azok, amelyek a száraz meleg időjárásnak és a peronosporának áldozatául nem estek, az utóbbi esős időjárást részben még előnyükre fordíthatták. A késői burgonya szedése általában még folyik de már többfelé bevégeztetett. Az ország burgonyatermése a beérkezett becslési adatok szerint kat. holdankint átlagosan mintegy 44.51 q-ra tehető és így az ország várható összes termése 46.84 millió q-ra becsülhető. A múlt évben termelt 49.95 millió q. *Bab és egyéb hüvelyesek* betakarítását tulnyomólag jó közepes eredménnyel bevégezték. A kuszóbab még tenyészetben lévén, az esős időjárást javára fordíthatta. *Káposzta* az esős időjárás folytán kedvező fejlődésében szépen halad előre. *Kömly.* A leszedett és garmadolt termés az utóbbi esőzés folytán bezsákolható volt. A zsákolást többnyire már be is végezték. A termés Bácsme gyében jól sikerült, az erdélyi vármegyékben azonban csak mérsékelt.

A cukorrépa és takarmányrépa vetései a jelentős időszakában ismételve előfordult esőzéstől jól fejlődtek és a föld alatti rész, mivel a levélzet többnyire még üde, szépen gyarapodott. A cukorrépa minősége nem mindenütt felel meg a várakozásnak. A takarmányrépát, mivel még fejlődik, csak kevés helyen szedik. Általában elég jó termés ígér. Többfelől azonban az egerek károsítják.

Szőlő. A szeptemberi esőzések következtében a szemek sok helyen megrepedeztek és rothadni kezdtek. E miatt különösen az alföldi szőlőkben a szüretelést a rendesnél korábban kellett megkezdeni. A termés a mennyiségre nézve általában csak gyenge lesz, a minőség azonban sok helyen javult ahhoz képest, amint azt ezelőtt várni lehetett, sőt a peronoszpórától kellőképpen megóvott szőlőkben egészen jóminőségű bortermelésre van kilátás.

Gyümölcs. A tavaszi fagyok, nyári viharok és jégesők, továbbá a nagymérvű térgesedés és hullás következtében a gyümölcsstermés ki-

látások általában csak gyengének mondhatók. Kielégítő termést szórványosan csak az alma, szilva és dió ad.

— **A kolozsvári kísérleti gyógynövénytelepről.** Az ez idei nyáron több külföldi szakember járt a kolozsvári gyógynövénytelepre annak tanulmányozása céljából. Így pl. Finnországból is volt a telepnek vendége.

Különös figyelemmel kísérik gyógynövénytelepünk működését az osztrák szakemberek. Így legutóbb járt lenn Kolozsvárt egy prágai farmakológus, aki ezt a telepet és kémiai laboratóriumát tanulmányozta. Utjáról hazatérve, német nyelven ezeket közli a kolozsvári gyógynövénytelepről:

»Kétséget nem szenved, hogy ezen gyógynövénytelep és laboratóriumának alapításával, ilyen kiváló szakemberek vezetése mellett, mint a milyen dr. Páter és dr. Irk, az egész országra rendkívül nagyfontossággal bír, igen értékes intézmény létesült, amely a legrövidebb idő alatt igen szép gyümölcsöt fog hozni.

Ezen újítás fontossága abból tükröződik vissza, hogy most úgy Wienben, valamint Prágában is a kolozsvárinak a mintájára hasonló intézetet alapítanak. Nagyon örvendek, hogy ilyen fontos intézetek létesítésének az impulzusát az előttem annyira rokonszenves magyar nemzet adta meg. Kívánom, hogy ez az intézet továbbra is viruljon és eredményesen működjék a jövőben is.

— **Zsuki lóverseny.** Vasárnap volt az E. F. V. T. által rendezett lóverseny első napja. Verőfényes őszi nap kedvezett a versenyzőknek és a szép számu közönségnek. Az eredményeket az alábbiakban közöljük:

Zsuki díj. A 4000 méteres akadályversenyen a kilenc benevezett ló közül csak négyen küzdöttek: Dollárprincess, Tulipán, Gyik és Fiorella. Ugyanebben a sorrendben a következő lovagolták a lovakat: Issekutz Gyula hadnagy, Pintér István hadnagy, Markovics Manó hadnagy és gróf Eszterházy Károly. 1-ső Tulipán, második Dollárprincess, harmadik Gyik, negyedik Fiorella. Dollárprincset és Gyikost a zászló elkerülése miatt a versenybírószág diszkvalifikálta.

Első oszt. áll. ménék versenye. A versenyre nevezett hét ló a következő lovasokkal futott: Historyt Tornyai Rigó Balázs, Kolozst Murkó hadnagy, Dombóvást Buschsch főhadnagy. Leperdet Poór hadnagy. Dombóvást 66-ot Hrebicsek hadnagy Leperd 401-est Werner László, Ozorát Mózes hadnagy ülte. Ozora lett az első.

Br. Wesselényi Béla emlék verseny. A 2900 koronás akadályversenyben négyen indultak: Annexió Pintérrel, Völegény Tadiccs Emillel, Gyöngyvirág Markoviccsal és Furcsa gr. Eszterházy Kálmánnal. Első Gyöngyvirág, második Annexió, harmadik Furcsa és a negyedik Völegény lett.

Másod. oszt. áll. ménék versenye. Indultak a következő lovak. 412 North Star Poórral. 229. Schannon Nonius Vernerrel, 240. Schannon Nonius Hrebicsek főhadnaggyal, 306. North Star Mózerrel és Kolons Bartha századossal. Eradmény: 1-ső 306. North Star, 2 ik 240. Schannon Nonius.

Háromévesek versenyében csak oly ló vehetett részt, mely 900 koronát vagy ezt meghaladó értékű versenyt nem nyert. Éna ezelőtt két héttel nyert a marosvásárhelyi versenyen

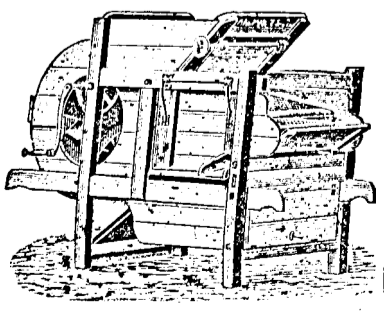
egy 900 koronás díjat. Bethlen István gróf óvást emelt a ló indítása ellen. A versenybírószág azonban úgy határozott, hogy a 900 koronás díjból levonva a nevezési tétet, a díj nem íti meg a versenyből való kizárási okot képező 900 korona értéket. A következő lovak vettek részt ebben a versenyben.

Éna Issekutzsal, Bori Pintérrel, Parádé gr. Nemes Jánossal, Pálma Markoviccsal, Hajadon báró Bánffy Endrével, Vadrózsa gróf Eszterházy Károllyal. Első lett Éna, második Bori, harmadik Hajadon, negyedik Parádé.

Harmad. oszt. áll. ménék versenye. Indultak: 27. Nonius Murkó hadnaggyal, Ürmény N. Poórral, 254. Nonius Bartha századossal, Gödöllő Vernerrel, Koheillan Raschid Tadiccsal. 1-ső 254. Nonius, második Koheillan Raschid.

— **A dési gyümölcskiállítás** október hó 2-án nyitott meg s tart okt. hó 9 ig. Nevezett napon diszes közönség jelenlétében *Gróf Wass Béla* gazd. egyleti elnök nyitotta meg a kiállítást. A kiállítást a gazd. egylet házában rendezték, ahol 3 teremben mintegy 800 tányérban pompás gyümölcs s szőlőfélék mutatták, hogy Szolnokdoboka vármegye sok vidékén egész fejlett a gyümölcsstermelés. Dacára a gyümölcsstermelésre károsító idei időjárásra, mégis sok szép gyümölcsfajta volt látható. A rendezés, kiállítás szakszerű volt, különös gonddal voltak a helyes megnevezésére, a pomológiára. Külön is — a kiszgádák okulására — demonstrálták azt az ötféle alnát, melyeket az egylet a vármegyében nagyban termelésre ajánl; egy külön asztalon izléses s tanulságos csoportkiállítás volt kerti terményekből, veteményekből, sőt a lófogu tengeri javításaink sorozata is érdekes volt. Szükséges része volt a kiállításnak a kerti szerszám-gyűjtemény, de be lett mutatva a gyümölcsfeldolgozás is; befőttek, izek, likőrök, ecetek formájában. Egy helyütt a falon a gyümölcsfakárosítók képei tanították a kiszgádát. Gazdag kiállítása volt Gróf Bethlen Balázsnak (Arokalja), Csiki Eleknek (Dés), Csizsár Imrének (Dés), Dr. Csisér Ákosnak (Raho), Dénes Márton Istvánné (Magyar Décse), a *domokosi kiszgádák csoportos kiállítása*, összegyűjtötte Farkas Lajos tanító; Betegh Gerő és Gerőné (Szamosossmező), Özv. Betegh Imréné (Felőr, Hatfaludy György (Széplak), Báró Inczedy Ádám (Kosárvár), Br. Inczedy Samu (Kaczkó), László József (Nagyiklód), Dr. Mihály Tivadar (Dés), Szamosvölgyi Vasut kertészete (Dés), Voith Gergely (Kaczkó), Fazekas Sándor főkertész (Dés) és a Szolnokdoboka vármegyei gazd. egylet szemléltető kiállítása; Wachsmann Edéné (Dés), Gróf Wass Béla (Szentgothárd). A szakszerű bírálatot Ritter Guszfáv akad. főkertész és Szemere Bálint áll. szőlészeti felügyelő végezték.

— **A világ komlótermése 1910-ben.** A csehországi mezőgazdasági tanács hivatalos jelentése szerint Csehország, Bajorország és Anglia a komlótermelés terén nagy esést mutatnak, míg ezzel szemben Magyarország, Oroszország és Amerika erős fejlődést. A komlóval beültetett terület az idén kisebb a tavalyinál s körülbelül 95,000 hektárt tesz ki. Megközelítő becslés szerint az idei komlótermés országoként a következő: Magyarország 7000 mm., Ausztria 140.000 mm., Németország 153,000 mm., Belgium és Hollandia 26.000 mm., Franciaország 23.000 mm., Oroszország 22.000 mm., Anglia 150.000 mm., Amerika 185,000 mm.,

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !! Európaszerte első helyen elismert kiténő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi ajándékainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde. Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

Ausztrália 8000 mm. és így a világtermés körülbelül 714.000 métermázsas lesz az idén. Az 1910. évi komlótermés tehát közepesnek vehető.

— Az ecetsav. Az ország különböző vidékein legújában tömegesen fordulnak elő ecetsav mérgezések, amelyek között több halálos kimenetelű is volt. Erre való tekintettel az ecetgyárosok egyesülete azt kérte a belügyminisztertől, hogy tiltsa meg a tizennégy százalékot meghaladó ecetsav forgalombahozatalát, mert az alkalmas arra, hogy mérgező hatást gyakoroljon a szervezetre. A belügyminisztérium közegészségügyi osztálya már a legközelebbi rendeletben kívánja szabályozni az ecetsav forgalombahozatalát.

Nős kertészt keresek, aki a kertészet minden ágában jártas. Levelek alábbi címre küldendők. — Ugyanitt 4000 m. l.-ma minőségű réti széna eladó.

N. Naláczy Géza,
Puj. Hunyadmegye. 2498

— Gyorsvonatoknak feltételes megállítása Melesicz állomáson. A budapest—galánta—zsolnai vonalon közlekedő, Budapest nyugati pályaudvarra d. e. 9 óra 40 perckor érkező, valamint a Budapest nyugati pályaudvarról este 6 óra 50 perckor induló gyorsvonatok f. évi október 1-étől kezdve Melesicz állomáson utasoknak fel- és

leszállása céljából feltételesen megfognak állíttatni. Az előbbi gyorsvonat Melesicz állomást reggel 5 óra 40 perckor, az utóbbi pedig éjjel 10 óra 41 perckor érinti. Budapest, 1910 szeptember 28. A forgalmi főosztály igazgatója: *Kotányi.*

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad
TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásaival	1,981.700.— K.
Tartalékok	1,933.963.54 „
Összesen:	3,915.663.54 „
1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. „	59.782.26 „
1903. „	109.331.73 „
1904. „	72.438.23 „
1905. „	61.730.60 „
1906. „	39.243.65 „
1907. „	41.877.32 „
1908. „	81.088.76 „
1909. „	106.589.64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet felesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963.54 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

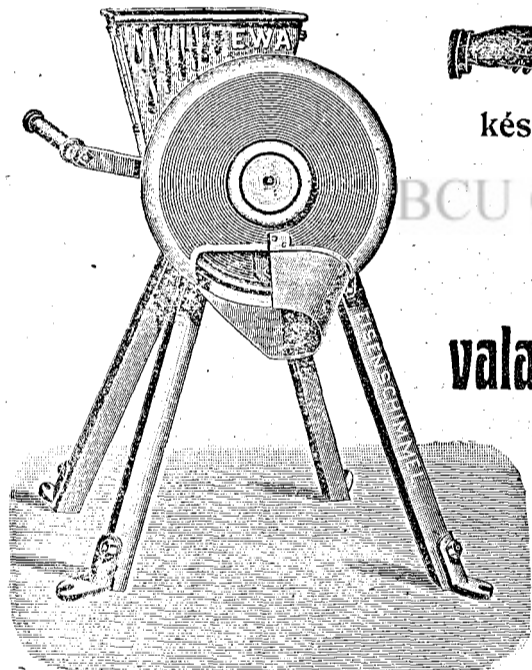
Az igazgatóság.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELOS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

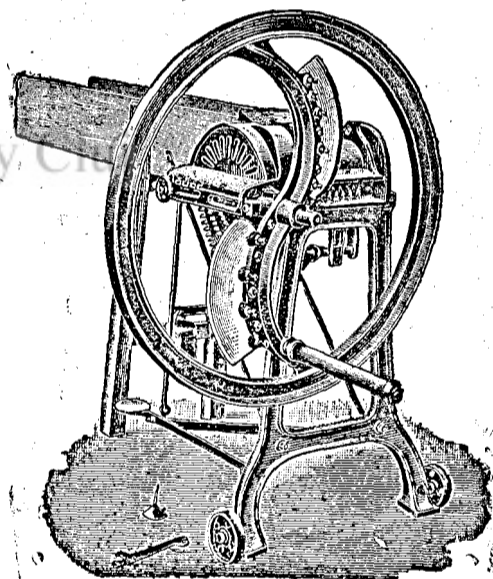

Takarmány

készítőgépek,
szecskavágók,
répavágók,
darálógépek,
füllesztők,
morzsológépek,

valamint teljes takarmánykamrák.

Az
elismert legjobb anyagból
és kitűnő szerkezettel

2015

olcsó árak és kedvező feltételek mellett

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz cégnél.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

Budapest, VI. Nagymező-ú. 68. sz.

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

OBERDING ANTAL

vizvezeték és csatornázási vállalata

Kolozsvárt, Bátya-utca 4. szám. (Óvár.)

Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, closettöket, mosdó-asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá készít vidéken vízvezetékot szivattyú állomással vagy forrás foglалással. — Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden a szakmába vágó javításokat pontosan és a legjutányosabban.

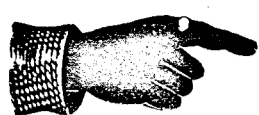
2436

Szőlőoltványok

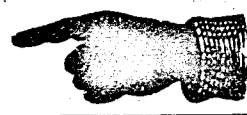
I. oszt. igen szép és dus gyökérezettl egy és két éves fásoltványok Ripária Portális és Rupestris-Monticola, alanyra oltva különféle bor és csemegefajtában. Köztük a „Csaba gyöngye”, mely már julius 20-án érett. Ezenkívül Ripária Port. és Rup. Monticola sima és gyökeres alanyvesszők. Sima zöld oltványok és peronospora-mentes európai és gyökeres vesszők. — Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az:

„Erzsébet-szőlőoltványtelep“

Tulajdonos: **SCHMIDT MÁTYÁS,**
BOGÁROS (Torontálmege.)

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyszer-vegyeszer-, pipere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készítendő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok.

2422

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsa	Törköly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vanília
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő	
			Maraschnó	Pfefferüma	Szilvorium	

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

Eladó

tisztavéri magyar erdélyi jellegű szarvasmarha tenyészetem, mely 20 év óta fenn áll. Tenyészet áll 28 drb tehén, 1 drb *Sperker Ferenc szentdemeteri tenyészetéből vásárolt törzsbika*, 10 drb 2 éves, 13 drb 3/4 éves bika, 5 drb 3 éves, 16 drb 2 éves és 10 drb 1/4 éves üszök.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos:

Bárczay Gyula,

Tiszabura.

2505

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

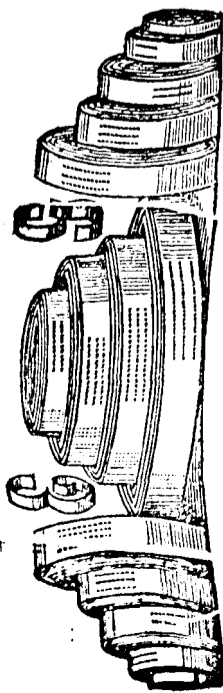
Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,

Budapest, IV. Molnár-utca 11.

2016

Gmeiner E. gépszijszár Brassó.

Ajánl saját gyártmányu : Elsőrendű szimpla és dupla színű-rgépszijszár 600 mm. szélességig.

Többféle vraró és kötőszíjat legjobbminőségben.

Elsőrendű gépszijszárakat javításokhoz minden vastagságban.

Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és hengerolajokat, gőzgépek és motorok kenésére

Ajánlatok és minták megkeresésre.

2275

Megjelent!! Megjelent!!

Szász Ferencz, Hreblay Emil és Iovag Sperker Ferencz, tollából:

„A magyar-erdélyi fajta szarvasmarha standardja“

című füzet. Rendkívül érdekes szakmunka a magyar-erdélyi fajta marhatenyésztése érdekében.

— Egy füzet ára: 1 korona. — (Beküldhető bélyegeken is.)

Kapható: az „Állattenyésztési Szemle“ kiadóhivatalában, Budapest, I., Budafoki-ut 41/B. (X. Z.)

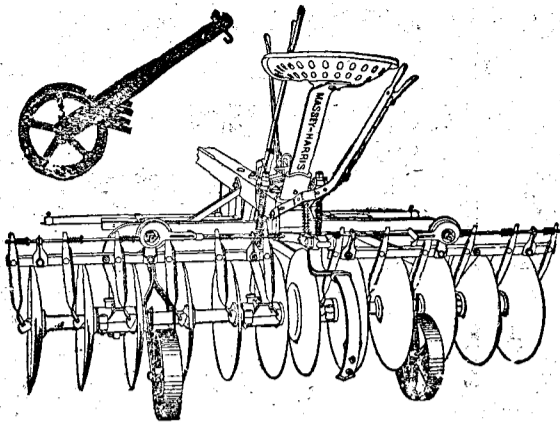
Gazdatiszti

állást keres

ref vallásu, 39 éves, kis családdal, 18 évi praxissal bíró, gyakorlati vizsgát tett, magyar és román nyelveket beszélő, ugy külső mint belső gazdasági teendőkbén, cukorrépa, tehenészet, marha- és sertéshizlásokban teljesen jártas; fáradtságot nem ismerő gazdatiszt, bármikor belépésre. — Esetleg fixadminisztrációra vagy haszonbérletre is vállalkozik. — Czime: a kiadóhivatalban.

2502

Massey-Harris Co. R. T. Fűkaszáló, aratógép és földmivelő eszközök gyára.

Tárczás-borona.

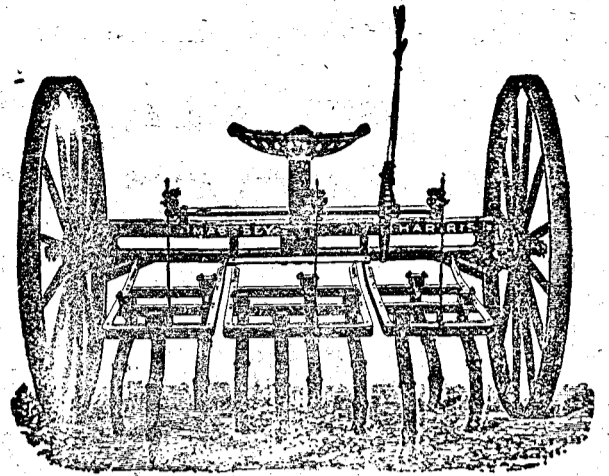
Toronto

Észak Amerika.

A világ legjobb gyártmányai.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld a

Massey-Harris Co. részvénytársaság

Cultivátor r.

BUDAPEST, Alkotmány-utca 23. sz.

2379

Őszi trágyázás!

2459

Valódi Stern Marke védjegyű

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti olomzár van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Kalmár Vilmos a Thomasphosphatfabriken, Berlin vezérképviselője Budapest, VI. Andrassy út 49.

ERDELYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek fűlárnsító helye. A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb. Értékpapírokat, idegen pénznemeket elad és vásárol.

Előleget ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt tüz- és betörésmentes pánccs szekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Elsőrendű dioszegi

vetőmag-buza eladó.

Métermázsánként 20 korona.

Aranyos-Gyéres állomáson feladva.

Levél-cím:

Nagy Dénes földbirtokos

Torda.

2496

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szak-szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

VEGYEN! VEGYEN!

Konverzionális Jelzálog-Sorsjegyet!

E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyeremény húzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeremény már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb főnyereménye:

egy millió korona.

Húzások: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona
vagy letétre 20 K foglaló befizetése után legolcsóbb kamatra.

A nyeremények azonnal a vevőt illetik.

2004

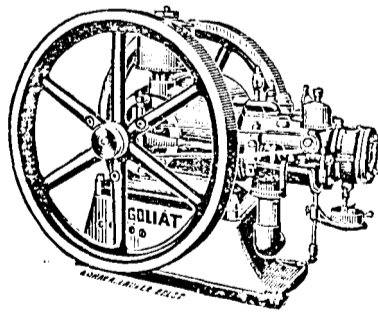
Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank részvénytársaságnál

Mátyás király-tér 7 szám alatt.

„Goliát” új nyersolajmotorok

A Goliát-jegű nyersolajmotor minden nagyságban kapható.

A Goliát-jegű nyersolajmotor minden nagyságban kapható.

- A Goliát motor meglepően egyszerű.
- A Goliát motor eszményileg tökéletes.
- A Goliát motor tömör, erős szerkezetű.
- A Goliát motor nem szemre, hanem állandó és megbízható ízemre van építve.
- A Goliát motort kedvező lefizetésre csak teljes biztosítékot nyújtó gazdaközönség élvezhet.

Levél-cím: 2482

TIMÁREDE géptelepe Budapest, V., Lipót-körút 28.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéknál alkalmas, a földszéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség GOMBOS BENO Kolozsvár, Ferenc József-út 7.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöke és

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár

Garvenswerke,

Wien, II., Handelsquai No 130.

Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját mihelyében készült **FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 68.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatunkba
Locomobil és gőzcséplőgépek,
 esztrakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, Óriásmalmok, egytemes aczél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlőkötöző-fonál
 jobb és olcsóbb mint a raffia.

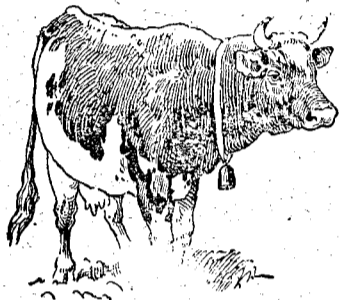
ZSÁK ÉS PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **Fischer-féle**

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szrethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző Intézet.** Tessék ajánlatot kérni!
 2260

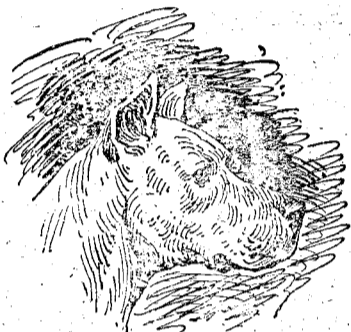
1900. párisi világiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle Korneuburgi marhapor,

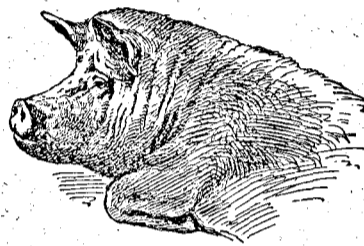
Diétikus szer lovak-, marhák- és juhoknak.
 1 doboz ára K 1.40
 1/2 " " " " " " " " " " - 70

Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint feheneknél a tej javítása s a tejelőképesség fokozása céljából.

Kwizda-féle kutyapilulák

zselatin-átvonattal. Hajtópilulák kutyáknak.
 1 doboz ára K 2.-

Kwizda-féle sertéspar.

Diétikus szer a hizlalás elősegítésére.
 Kis doboz K 1.20. Nagy doboz K 2.40.

Erősítő takarmány,
 lovak és szarvasmarhák számára,
 1 doboz a 5 étadag K -60, 1 láda a 50 étadag K 6.-

Főraktár: TÖRÖK JÓZE F gyógyszerháza
 BUDAPEST, VI. Király-utca 12. és Andrassy-út 26. szám.

2450 II.

Kwida-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára. — Egy üveg ára K 2.80.
 Az udvari istállóknak és versenyistállóknak 40 év óta használatos, mint kintő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, gyulladásoknál sőt. Trainingbea nélkülözhetetlen.

Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

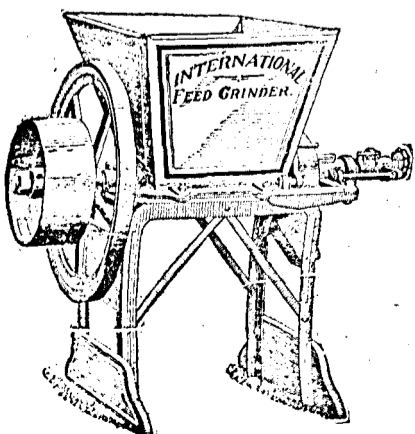
Mc Cormick

„International“ egytemes darálógépe

a legjobb csővestengeri darálógép, a mellett mindennemű szemes takarmány darálására kitűnően megfelel.

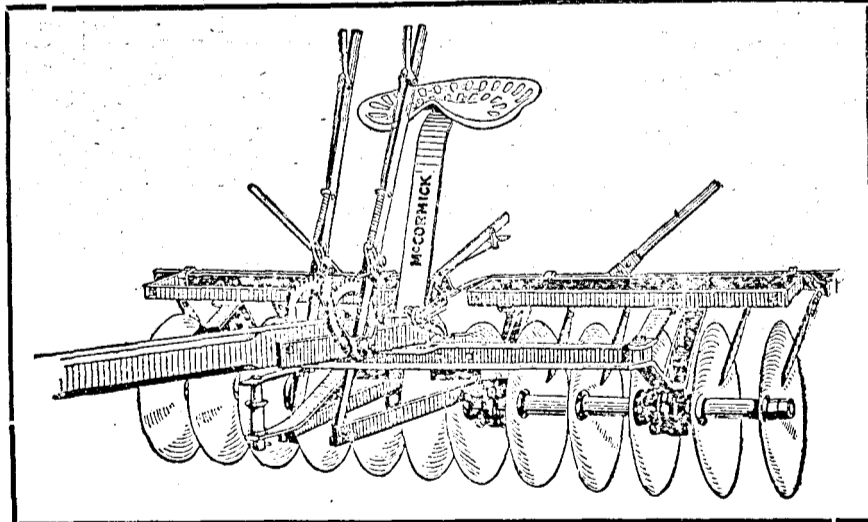
Munkaképessége csekély erőszükséglet mellett igen nagy.

Szabadalmazott ki- és berakókészüléke folytán a darálótárcsák tartóssága sokkal nagyobb, mint bármely más gyártmányu darálógépe.

Mc Cormick

Harvesting Machine Company
 Igazgatóság és főraktár:
 Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

Mc Cormick

„Bumper Type“ tárcsásboronák

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetiük és legkiválóbb anyaguk révén, a legkedveltebbek és legelterjedtebbek.

A tarlólántásra és a tavaszi szántásra a legujabb szabadalmazott és az erdélyi talajviszonyoknak teljesen megfelelő **Mc Cormick tárcsásboronát** kérjük sürgősen megrendelni, mert készletünk rohamosan fogy.

Különlegesség: a 16 tányéros tárcsásborona 16 vagy 20 any. hüvelyk méretben; munkaszélessége 240 centiméter.

Összes árjegyzékeinket kívánatra díjmentesen küldjük.

I. H. C. Benzinmotorok

2-25 eff. lóerővel stabil felállásra, lokomobilok és magánjáró benzinelokomobilok mint takarmánykészítő, vízszivattyuzó és cséplőmotorok rohamosan terjednek, mert üzemiük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.

Gazdasági célokra csakis az eredeti **I. H. C. Benzinmotor** felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátíthatja.

Teljes modern **takarmánykamraborendezéseket** a legjutányosabban árban szállítunk és azokat díjmentesen tervezzük.

